

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letna 60 Din. za izposojilce 80 Din. Član sekcije J. U. U. plačuje list s članarino. Oglaš po omili in dogovoru, davak posebej. Pošt. šif. 11.153. Telefon 3113

Ob kandidaturah učiteljev

Učiteljsko javno delo je za narod tako velikega pomena, da mora biti povsod upoštevano. Z izvenšolskim delom si je učiteljsvo pridobilo mnogo zaslug, a poleg zaslug tudi odgovornost in nešteto pravih ne-vešne posledice.

Z uspehom svojega dela smo si pridobili pravico postaviti zahtevo po zastopnikih učiteljskega stanu tudi v parlamentu.

V pretekli dobi ni bilo v parlamentu nobenega narodnega poslanca učitelja iz dravske banovine.

V interesu šole in našega stanu bi bilo, da bi bil stik med učiteljstvom in narodnimi poslanci intenzivnejši in globlji. Ta stik naj bi ustvarjal najboljše podlage za dvig našega šolstva in naše prosvete sploh. Narodove potrebe pozna ravno učiteljstvo najbolj in iskren stik narodnih poslancev z učiteljstvom bi dovedel do mnogih koristi, ki so ravno našemu narodu tako zelo potrebne.

Takega postopanja s strani narodnih poslancev smo zelo pogrešali, pač pa smo občutili posledice delovanja v ravno nasprotni smeri. Šolska politika naših narodnih poslancev v pretekli dobi je šla čisto za tem, da so si lastili pravico posredovati za premeščanje učiteljskega iz kraja v kraj. Imamo tipične primere krivic prizadetih učiteljskih pravih zaradi pomanjkanja poslančevega temeljitega vpogleda v učiteljsko delo med narodom.

Osnovno šolstvo je temelj vsega kulturnega razvoja in napredka naroda. In ravno temu vprašanju mora posvečati prvenstveno in največjo pažnjo vsakdo, ki hoče delati za narod. In delo ter skrb za narod in njegove potrebe je menda namen vsakega narodnega poslanca. V bodočem parlamentarnem zastopstvu dravske banovine naj uredijo to vprašanje poslanci učitelji.

Po objavi vloženih kandidatnih list smo zvedeli, da kandidirajo na listi ministrskega predsednika g. Bogoljuba Jevtiča tudi naslednji naši tovariši: v Laškem Rudolf Pleskovič, učitelj v Trbovljah; v Novem mestu Karel Štrbenk, nastavnik meščanske šole v Novem mestu; v Prevaljah Karel Doberšek, šolski upravitelj v Prevaljah; v Slovenjgradcu Leopold Kopač, šolski upravitelj v Slovenjgradcu in v Šmarju pri Jelšah Ljudevit Komar, šolski upravitelj v Ponikvi.

Pozdraviti moramo to dejstvo, ker smo prepričani, da bomo sedaj vendarle dobili učiteljske zastopnike tudi tamkaj, kjer se odloča o usodi šolstva in učiteljstva.

Učiteljsko izvenšolsko delo je postalo z zakonom o nar. šolah vidnejše in aktivnejše.

Večja aktivnost učiteljstva je postala potreba našega stanu prav zaradi tega, da bi se predpisi šol. zakona ne tolmačili krivo. Povsod, kjerkoli učiteljstvo deluje, mora zastopati interese celokupnega učiteljskega stanu. To je princip, od katerega ne more in ne sme odstopiti prav noben učitelj. Učiteljska organizacija obstoja zato, da štiti stanovsko politične interese učiteljstva. Toda članstvo mora povsod in ob vsaki priliki aktivno sodelovati v borbi za naše pravice. Ako je potrebno prenesti borbo za pravice vsega učiteljskega stanu tudi izven delokroga stanovske organizacije, tedaj mora vsak učitelj nastopati v obrambo skupnih interesov.

Učiteljstvo se je otrslo partizanstva v svoji stanovski organizaciji in je tudi na vasi posvetilo svoje moči predvsem gospodarskemu napredku naroda. To delo je glavna osnova in najtrdnější temelj za gospodarski in socialni napredek našega podeželja. Postavili smo se na stališče, da more le pozitivno in stvarno gospodarsko delo voditi do dobrih uspehov. Iz dneva v dan se kažejo vidnejši uspehi, ki so nam dali tudi upravičenost, da smo mogli postaviti zahtevo po lastnih zastopnikih v parlamentu. Med učiteljstvom je zmagala stanovska zavest nad partizansko in to je v veliko korist stanu, je pa tudi v korist naroda, med katerim učiteljstvo deluje. In ravno zmagala stanovskega čuta nam je pripomogla do upoštevanja našega stanu kot celote, in upoštevanje stanu in njegovega dela nam je pripomoglo do kandidatur iz učiteljskih vrst.

Ze večkrat smo poudarjali kako mačehovsko so se obravnavala šolska in učiteljska vprašanja. Poudarjali smo, da je nujno potrebno, da govorijo o šolstvu predvsem strokovnjaki. Postavitve petih učiteljev na kandidatno listo v dravski banovini, nas navdaja z upanjem, da se bo v bodoče upoštevalo pri reševanju raznih strokovnih vprašanj predvsem strokovna mnenja zastopnikov, ki zadevo najbolj poznajo. To bo le v korist stvari.

Kot učitelji z visoko razvitim stanovskim čutom bomo vedeli ceniti upoštevanje našega dela, upoštevanje našega stika z narodom in upoštevanje velikih uspehov, ki smo jih pokazali s svojim delom med narodom. Kandidati iz naših vrst so predvsem zastopniki učiteljstva, in to moramo, kot organizirani člani stanovskega združenja predvsem upoštevati. Interes našega stanu naj nam bo vedno nad interesom posameznikov, ker le na ta način bomo dosegli one uspehe, ki jih sami najbolj želimo.

stvo, zlasti v »Union« v Pragi, ki je prinesla serijo člankov - uvodnikov še tik pred vojno (zadnjega obenem z ultimatom Srbiji). Vsi ti članki so bili iz narodno gospodarskega obseja koroških Slovencev. Po polomu Avstrije je bil član gospodarskega odseka koroške narodne vlade. Komisija za severno ozemlje ga je postavila za sekvestra graščine Suha pri Labudu, kjer je mogel svoje plodonosno delo še razširiti, da se ga še danes na daleč okrog s hvaležnostjo spominjajo tamkajšnji prebivalci.

Po plebiscitu je bil nastavljen na Prevaljah, ker je koroška vlada odklonila njegovo prošnjo za službo v Avstriji. V Prevaljah deluje že nad 14 let v svojem rojstnem kraju. V svojem delu med delavstvom in kmeti se tudi tukaj ni pustil motiti po nezdravem strankarstvu, radi česar je imel več kot dovolj neprimlik. V tem delu med najširšimi sloji je nastala njegova študija: »Vpliv socialnih razmer na otroka v Prevaljah«, ki se je tolmačila spočetka žal tudi v njegovo škodo. Njegove socialno-pedagoške razprave v »Popotniku« so znane že vsem naročnikom. Poleg tega dela je neumoren propagator sadjarstva obmejnih krajev in stalen predavatelj v društvih ter gospodarskih tečajih. V svojem delu ni iskal osebnih koristi in če ga vprašate zakaj vse to, vam odgovori: »Vse za lepe spomine po meni!«

Rudolf Pleskovič

kandidira na Jevtičevi listi v srezu Laško.

Rojen je bil 10. maja 1881. v Mokronogu, študije pa je dovršil na ljubljanskem učiteljskem letu 1901. Služboval je v Bušeh vasi, Skočjanu, Šmartnem, Čadramu in pred odhodom v vojno na drž. rudniški šoli v Idriji.

V Šmartnem je poživil in vodil znani pevski zbor »Zvon«, v Idriji pa je ustanovil pevsko in dramsko društvo »Idrija«. V rudarski Idriji se je seznanil z razmerami delavstva. Bil je z njim v stalnih stikih. V teh razmerah se je razvil v njem globok socialen čut, ki ga odlikuje še dandanes. Z vso mladostno silo se je boril tudi za pravice učiteljstva na tamošnji rudniški šoli. kar mu je prineslo 12 mesecev trajajočo disciplinarno preiskavo, iz katere pa je izšel popolnoma čist. Kakor vsi

politično nezanesljivi učitelji tamošnje šole (Novak Otmar, Novak Rajko, Kern Leopold) je moral tudi on v vojno.

Z rumunske fronte je zbežal v Rusijo, kjer je vstopil v »Dobrovoljački puk Srba, Hrvata i Slovenaca« v Čeljabinsku. Pozvan je bil v »Privremeni jugoslovanski odbor za Rusijo« in bil sourednik propagandnega lista »Ujedinjenje«. Potoval je po Sibiriji na Vladivostok in od tam na Kitajsko, Japonsko, Ameriko, Francijo in Svico nato v Beograd.

V Ameriki je vršil propagando za pravično razmejitev med Jugoslavijo in Italijo. Po prihodu v domovino je bil imenovan sekretarjem pri takratni deželni vladi v oddelku za socialno politiko, odsek za zaščito dece. Kot tak je služboval nekaj časa tudi v Mariboru.

Po opustitvi teh oddelkov se je vrnil v učiteljski poklic in službuje od leta 1925. na drž. deški šoli v Trbovljah - Vode. Tu se udeležuje v raznih nacionalnih in humanitarnih društvih. Najbolj pri srcu mu je Sokol, kateremu starostuje že 4. leto. Posebno se zanima za razna socialna in delavska vprašanja, vsled česar uživa veliko zaupanje v delavskih vrstah. Zaradi svoje znane objektivnosti, ga spoštujejo tudi politični nasprotniki.

Deloval je tudi v stanovski organizaciji in bil več let tudi predsednik učiteljskega društva za laški srez. Za zasluge na šolskem in izvenšolskem polju je bil odlikovan z redom Sv. Save V. stopnje.

Leopold Kopač

kandidat na listi predsednika vlade g. Jevtiča za srez Slovenjgradec.

Leopold Kopač je bil rojen 15. dec. 1886. v Novem mestu. Tam je tudi dovršil osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Učiteljske je obiskoval v Ljubljani in je položil maturo leta 1908.

Kot učitelj je služboval kratko dobo na Rakovniku pri Ljubljani odkoder je bil premeščen v Postojno. Tu je služboval polnih 13 let in se je v tem službenem kraju prav marljivo udeleževal pri vseh društvih. Ravno njegovo marljivo in vztrajno narodno delo je bilo vzrok, da je bil preganjan in končno tudi izgnan iz Postojne. Leta 1922. je prišel v Slovenjgradec, kjer je prevzel leta 1926. mesto šolskega upravitelja.

V naši stanovski organizaciji se je aktivno udeleževal ves čas in je bil od leta 1929. dalje tudi predsednik sreskega učiteljskega društva v Slovenjgradcu. Bil je tudi član upravnega odbora sekcije in minuli funkcijski dobi.

Njegovo izvenšolsko delo je znano ne le v Slovenjgradu marveč tudi v njegovi okolici. Deluje pri vseh tamkajšnjih narodnih, kulturnih in gospodarskih društvih in je že od leta 1924. dalje odbornik mestne občine. Že precej časa je tudi župni načelnik gasilske župe in dobro znan organizator gasilstva v srezu.

Ljudevit Komar

Na listi predsednika vlade g. B. Jevtiča kandidira v šmarnskem srezu Ljudevit Komar, učitelj na Ponikvi.

Po vojni je služil kot Maistrov borec - prostovoljec na naši severni meji. Udeležil se je opasnih plebiscitnih borb na Koroškem, kjer je bilo njegovo prvo službeno mesto, drugo v Mežiški dolini in nato v Ponikvi.

Razen v šoli je že zgodaj pričel javno delovati za kulturno-socialni in gospodarski podvig naše vasi. Ustanovil je šolski oder in Dramatično društvo, organiziral je gasilno društvo, ki si je pod njegovim vodstvom zgradilo gasilski dom in nabavilo vso potrebno opremo. Svoje udeleževanje na gospodarskem področju je baziral na zadrugnem principu, dobro vedoč, da je zadrugarstvo najtrdnější osnova za ostvaritev gospodarskega blagostanja našega malega in srednjega kmeta. Ta ideja ga je vodila, ko je snoval mlekarško zadrugo, ki je postala izdaten vir dohodkov domačemu prebivalstvu. Vodovod, ki je bil dolga leta problem za domačo občino, in ki je zahteval pol milijona investicij, je privedla do uresničenja šele Vodovodna zadruga pod vodstvom in energično delavnostjo učitelja Komarja. Zadruga za zgradbo postajališča Lipoglav ima namen, odpreti pot v svet širnemu, dokaj siromašnemu predelu severnega dela šmarnskega sresa, in letos stojimo pred njegovo otvoritvijo. Vse to po zaslugi neumornega učitelja Komarja, ki je v današnjih časih umel najti pot do potrebnih visokih kreditov, delavstvu domačega okoliša pa do tako potrebnega in zaželenega zasluga.

Ves svoj izvenšolski čas je posvetil tov. Komar stvarnemu delu v korist vsega okrožja.

Karel Štrbenk

Karel Štrbenk, nastavnik meščanske šole v Novem mestu, kandidira v novomeškem srezu na Jevtičevi listi.

Karel Doberšek

kandidira na Jevtičevi listi v prevaljskem srezu.

Karel Doberšek je maturiral na učiteljski šoli v Celovcu leta 1908. Je edini narodni učitelj tega letnika. Po maturi je služboval v Podgorju v Rožu, na Ojstrici pri Dravogradu in v Zvabeku na Koroškem do plebiscita. Ker je bilo torišče njegovega dela med najširšimi plastmi koroških Slovencev, ni našel nobene opore pri vladi na Koroškem. Vse svoje sile je posvečal slovenskemu delavcu in kmetu, da jih socialno, kulturno in gospodarsko okrepi za eksistenčni boj, ki je bil obenem narodni boj na naši najsevernejši meji. V Zvabeku je že leta 1911. ustanovil prvo slovensko kmetjsko nadaljevalno šolo na Koroškem. Dopisoval je že kot maturant v razne liste, ker pa so strankarske prilike med Slovenci bile več kot abnormalne, je dopisoval v inozem-

Sam kmetijski sin, se je oklenil takoj, ko je prišel v srez, kmetijske mladine, katero je skozi 4 leta organiziral v društvi kmetijskih fantov in deklet. Zrtvoval se je skoro vse nedelje, ko je hodil od vasi do vasi, kjer je predaval kmetijski mladini, jo poučeval in bodril ter navduševal, da ni omagala v težkih časih. V organizaciji je imel velike uspehe saj si je organizatornih zmožnosti in društvenega življenja priučil že v rani mladosti, ko je bil pred svetovno vojno član »Preporoda«, ki se je takoj junosko boril za naše narodne pravice.

Ljubezen do kmetijskega ljudstva ga je peljala v vrste učiteljev, ker je vedel, da je učitelj tisti, ki lahko največ pomaga ljudem, iz katerih vrst je sam izšel. Da si utrdi in razširi svoje znanje, je absolvirao pedagoško šolo v Zagrebu in tako prišel iz osnovne šole na mešansko šolo. Tu je takoj po prihodu osnoval dijaško kuhinjo, kjer je preživel in prehranil marsikatero revnega kmetijskega dijak, da je lahko nadaljeval svoj študij, sam je v svojem študiju spoznal, kako je težko dijaku, ki si mora pomagati sam, ker je tudi

on sam in z lastnimi dohodki odlično dokončal svoj študij.

Znan je tudi kot mladinski pisatelj, posebno so mu pri srcu socialni motivi, ker je bil vedno goreč zagovornik trpečih.

Poleg kmetijskih fantov se je oklenil revnih dijakov, da pa si je osladil svoje težko delo v šoli, pa je na šoli ustanovil mladinski pevski zbor »Škrjanček«, ki je dosegel zavirljivo višino in je med zbori gotovo med prvimi in ponos dolenski metropoli. Danes pa gledajo tako »Škrjančki«, kot vsi njegovi učenci žalostno za svojim skrbnim učiteljem in voditeljem, katerega je usoda in njegovo lastno delo, pripeljala iz kraljestva ideala med mladino, na široko cesto politike in skrbi za splošnost.

Želeli bi, da bi navedeni učitelji kandidati uspeli v svoji novi misli, razširili svoje delovanje na širši okoliš, ter da bi mi dobili v njih tudi energične branitelje učiteljskih interesov.

Težnje obmejnega šolstva

(Spomenika, izročena v imenu obmejnega učiteljstva sreza Maribor levi breg gosp. banu dr. D. Pucu ob prihodu v Maribor dne 9. aprila 1935. po učit. deputaciji v kateri so bili: predsednik Vauda Mirko in odborniki Cvetko Franje ter Arnejčič Ivan.)

Ko Vas v imenu sreskega učiteljskega društva Maribor levi breg najskrenejše pozdravljam tu v naši severni metropoli. Vas prosim, da mi dovolite, sporočiti Vam nekaj naših najizrazitejših teženj in prošenj.

Kot najsevernejše obmejno učiteljstvo smo se vedno zavedali visoke, pa tudi odgovorne misije, ki jo nosimo in po naši najboljši vesti in moči vršimo, kot narodni vzgojitelji učitelji v šoli in izven šole. Skupno z našim obmejnim ljudstvom delimo dobro in slabo, da tako kolikor mogoče brez posebnih sentimentalnosti skušamo ohraniti v ljudstvu ono prirojeno dobro jedro, ki diči naš kmetijski narod in ga dviga v globoki veri na boljše čase, ki se morajo vrniti v našo ljubljeno, osvobodeno, čeprav težko preizkušeno domovino.

Obmejno šolstvo: To je sicer danes dokaj bolj upoštevano kot sivočasno. Prosimo pa še za čim več pažnje in naklonjenosti: a) za dvig stanja naših obmejnih šol s popolno zasedbo vseh učnih mest, z odstranitvijo prenapolnjenih razredov potom razširitve šol, s podporami iz javnih fondov za zidanje in prezidavanje šolskih poslopij in za revno šolsko dečo ter nje oskrbo z oblačili in šolskimi potrebščinami; b) za strogo izvajanje §§ 45. in 46. zakona o narodnih šolah glede manjšinskih šol, ki se pri nas ne odvijajo radi otrok tujerodcev (Nemcev in Madžarov), ampak po pretežni večini radi otrok narodnih izdajic (Nemčurjev in Madžaronov) ter se tako prepušča in dopušča nadaljnje raznarodovanje našega obmejnega ljudstva; c) za končno ureditev vsega narodnega šolstva s tem, da s svojim visokim vplivom, kar le možno doprinesete, da pridemo vendar čimprej do pravilnika k zakonu o narodnih šolah in d) za končno ustaletev in poenostavitev šolske administracije.

Kot učitelji, zlasti kot obmejni, bridko občutimo:

a) da je stalnost v službi in na službenem mestu predpogoj našega uspešnega dela v šoli in med narodom, katerega spoznatji in vsestransko doumeti — zahteva našo službeno stalnost;

b) izvolitve se zavzeti, da za učiteljstvo obvelja isti disciplinski postopek kot za ostalo uradništvo, ker smo tudi učitelji državni uradniki ter zelo eksponirani ne le v uradnem — t. j. šolskem, ampak tudi v neuradnem — t. j. izvenšolskem delu, ki nam je zakonito naloženo; vsakdo lahko greši, zlasti oni, ki dela, vendar pa ne bo izgubil volje, ne veselja do dela, ako vidi, kako pravično se

presojuje morebitni njegovi nenamerni pogrški;

c) če se že odredi učiteljstvu razne pango-ge izvenšolskega, čisto tudi državno političnega udejstvovanja (ob komasaciji občin, ob volitvah itd.), naj se mu nudi po potrebi tudi zaščita v slučaju neprijetnih posledic;

d) v službene zadeve učiteljstva naj se načelno odkloni vmešavanje laikov, ki jih večinoma spremljajo vse drugi kot obči interesi;

e) na dajatah učiteljstvu, t. j. na kurivju in stanarini, naj šolska oblast ne dopusti nobenega spreminjanja in znižavanja, dokler ne prevzamejo namesto šolskih občin teh bremen druge korporacije (banovine), ker je baš obmejno učiteljstvo, kljub tem dajatom gmočno zelo prizadeto;

f) ni nam še doslej znan noben primer, v katerem bi učitelj (ica) dobil nagrado za uspešno narodno prosvetno delo izven šole, kot to predvideva čl. 82. zak. o nar. šolah. Zato prosim, da skušate zaradi gmočnih nebrilic obmejnih učiteljev (ic) izposlovati onim — posebno pridnim narodnim prosvetnim delavcem (kam) zadevno predvideno nagrado;

g) izvenšolsko delo čisto ogroža radi svoje eksponiranosti ali prevelikega obsega tudi že uspešnost in intenzivnost dela v šoli, ki mora biti na prvem mestu. Zaradi tega baš z izvenšolskim delom preobremenjeni obmejni učitelji prosimo za sistemizacijo in redukciranje izvenšolskega dela na res najpomembnejša udejstvovanja. To bi se dalo vse realizirati, ako bi vsaj dosegli koncentracijo narodnih sil in vsega nacionalnega dela po predlogu našega učiteljskega društva z dne 15. decembra 1933.;

h) posebno važnost polagamo na imenovanje stalnih občinskih tajnikov, ki naj bi imeli vse predpogoje, da se bodo udeleževali kot nacionalno prosvetni in gospodarski delavci v obmejnih krajih skupno z nami.

Obmejno gospodarstvo: Ne šele danes, ampak mnogo let sem spoznavamo že in naglašamo, da bo le gospodarsko dobro stoječe ljudstvo tu ob meji nezmagljivo trdna, živa obmejna straža. Naše prošnje za tuk. gospodarski dvig so:

a) podpreti kar najbolj vse kmetijsko poučne prireditve — tečaje, nadaljevalno šolstvo, knjižničarstvo itd.;

b) nuditi je treba ljudstvu čim več ugodnosti za brezplačno ali čim cenejšo nabavo

kmetijskih strojev in naprav, semenskega blaga, plemenske živine i. sl.;

e) takoj je zaustavil nadaljnje prehajanje slovenskih obmejnih posestev v roke Nemcev in tujerodcev sploh.

V iskrenem prepričanju, da sem v imenu obmejnega učiteljstva odkril glavne naše težnje, prosim za Vašo blagohotno naklonjenost z izrazi najdobljega spoštovanja vdani

Mirko Vauda, t. č. predsednik.

Splošne vesti

Vsem članom in članicam
želi vesele velikonočne praznike
JUJ — sekcija za drav. banovino

Vesele velikonočne praznike
želita vsem učiteljem in sotrudnikom — Uredništvo in uprava
Učiteljskega tovariša

— Prihodnja številka Učiteljskega tovariša izide v četrtek 2. maja.

— Šolski upravitelj — dovolitev dopusta učiteljstvu po privatnem poslu. Na vprašanje P. S. sporočamo, da šolski upravitelj lahko dovolji učiteljem na šoli tri dni dopusta po privatnem poslu (§ 114/9 zakona o narodnih šolah).

PROJEKT UČNEGA NAČRTA.

Vprašanje učnega načrta je za učiteljstvo zelo važno in se pojavlja na dnevnem redu vseh učiteljskih konferenc posebno od tedaj, ko je bil objavljen razpis za sestavo novih učbenikov.

Razumevajoč pomen tega vprašanja je izvršni odbor JUJ izdal v prvi številki novo osnovane »Pedagoške biblioteke Jugoslovenskega učiteljskega združenja« projekt učnega načrta in programa za narodne šole v kraljevini Jugoslaviji, ki ga je sestavil tov. Ernest Vrane, učitelj v Studencih pri Mariboru.

V uvodu te knjige poudarja izvršni odbor JUJ sledeče:

Izvršni odbor se je odločil, da osnuje »Pedagoško biblioteko Jugoslovenskega učiteljskega združenja«. Ta biblioteka bo od časa do časa v posebnih zvezkih prinašala monografije o raznih pedagoških vprašanjih, ki interesirajo jugoslovansko učiteljstvo, dokler ne bo s časom ustvarjena možnost, da počne pedagoška biblioteka redno izdajati serije velikih del iz pedagoške teorije in prakse.

Naprosamo tovariše in tovarišice, da se naročajo in širijo izdaje pedagoške biblioteka.

V izdaji te biblioteka projekt učnega načrta in programa obsega narodne osnovne in višje narodne šole v kraljevini Jugoslaviji.

Lepo boste oblečeni

ako si nabavite tkanine za
plašče, kostume ali obleke
pri tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Tvrdka ima ogromno izbiro
različnega manufakturnega
blaga, res dobrih kvalitet,
okusnih vzorcev in barv in
skrajno solidnih cen.

Učiteljstvu popust! — Vzorce na zahtevo!

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

POSLOVANJE OKRAJNIM PROSVETNIM ODBOROV.

1. Okrajni prosvetni odbor je korporacija, osnovana z zakonom od 7. II. 1919. št. 67.

2. Funkcijska doba okrajnih prosvetnih odborov je enaka funkcijski dobi občinskih odborov v okraju. Ustanovni občni zbor se vrši vselej le po odobritvi ministrstva prosvete. Izredni občni zbori se vršijo po potrebi.

3. Na ustanovnem občnem zboru, ki je obenem plenarna seja okrajnega prosvetnega odbora, volijo navzočji prireditveni odbor, oziroma odsek. Z zaključnim obnim zborom po da odstopajoči odbor poročilo o delovanju na prosvetnem polju za svojo delovno dobo in dobi na predlog revizorjev absolutorij.

4. Plenarne seje okrajnega prosvetnega odbora se sklicujejo najmanj dvakrat na leto in to prvo v začetku funkcijske dobe, drugo po potrebi. Izredno plenarno sejo je sklicati, ako to zahteva vsaj polovica prireditvenega odbora ali 15 članov okrajnega prosvetnega odbora, ki to pismeno zahtevajo od predsednika. Program plenarnih sej pripravlja prireditveni odbor, program sej prireditvenega odbora pa predsednik s tajnikom.

5. Prireditveni odbor se voli z večino glasov iz plenuma okrajnega prosvetnega odbora. Prireditveni odbor tvorijo: predsednik in njegov namestnik, tajnik, blagajnik arhivar in referenti (knjižničar, kinematografski, predavalni, gledališki, itd.). Predsednika si izvoli

prireditveni odbor iz svoje srede, prav tako tudi ostale funkcionarje. Prireditveni odbor navadno ne šteje več, kakor 10 članov. Volitve posameznih funkcionarjev se vršijo takoj po ustanovnem občnem zboru.

6. Plenarna seja okrajnega prosvetnega odbora ima vršiti zlasti naslednje posle: potrditi proračun in okvirni delovni program za bližnjo dobo na predlog prireditvenega odbora. Plenarne seje vodi predsednik, ob njegovi opravičenosti pa njegov namestnik. Predloge, ki so bili prireditvenemu odboru predloženi je treba na plenarni seji prečitati in o njih sklepati. Predloge za plenarno sejo more staviti kdorkoli izmed članov odbora in to pismeno pri predsedništvu prireditvenega odbora, najkasneje tri dni pred sejo.

7. Prireditveni odbor vodi upravo okrajnega prosv. odbora in izvaja svoje delovanje v onem krogu kakor je bilo določeno oziroma sklenjeno od plenuma. Ta odbor skrbi za izvajanje sklenjenega programa, preskrbuje učilnice in predavalnice, sklepa pogodbe z učitelji, predavatelji in drugimi referenti, itd. gospodari v okvirju odobrenega proračuna, podaja poročila, vodi korespondenco, arhiv, opravični in sejni zapisnik, seznam krajevnih prosvetnih komisij in javnih občinskih knjižnic, kataster prosvetnega delovanja svojega okraja, blagajniško knjigo, potrdila o prejemkih in izdatkih in inventarno knjigo.

8. Predsednik in tajnik predstavljata in zastopata na zunaj okrajni prosvetni odbor. Pri vseh važnejših zadevah, posebno pa v onih, ki so gospodarskega značaja, nastopata imenovana le po sporazumu prireditvenega odbora, kateremu morata poročati o sklepih in aktualnih vprašanjih, tičočih se okrajnega prosvetnega odbora. Vsi spisi okrajnega prosvetnega odbora so polnopravni, ako so opremljeni z lastnorodnim podpisom predsednika,

tajnika in v finančnih zadevah tudi blagajnika. Poročila, ki se tičejo posameznih odborov, podpisujejo tudi odborovi referenti.

9. Po potrebi se ustanavljajo mesta za naslednje referente: knjižničnega, kinematografskega, predavalnega, dramatičnega, lutkovnega in za druge referente. Ako se ustanovi samostojni odbor, je referent predsednik odbora. Odbornike kooptira prireditveni odbor na predlog pripadajočega referenta. Število odborov je závisno od organizacijskih potreb.

10. O delovanju odborov se vodijo zapisniki v skupni knjigi. Zabeležujejo se predlogi, sklenbi in poročila o njihovi izvedbi. Odbori imajo pravico izvajati sklepe v mejah, ki jih je odobril prireditveni odbor in to le v dobi enega leta.

11. Izplačila in nakazila na račun okrajnega prosvetnega odbora izvršuje blagajnik okrajnega prosvetnega odbora. Vse spise posameznih odborov morata razen pripadajočega referenta podpisati tudi predsednik in tajnik okrajnega prosvetnega odbora.

12. Tajnik rešuje korespondenco, sprejema dopise in vodi dnevnik o došlih in rešenih dopisih. Tajnik je varuh opravičnega zapisnika v sejah v katerega beleži predloge in sklepe prireditvenega odbora in plenarnih sej.

13. Vsak sejni zapisnik mora biti opremljen z datumom, kdaj se je seja vršila, z imeni navzočih in po odobritvi morata biti podpisan po predsedniku in tajniku (oziroma zapisničarju).

14. Blagajnik vodi blagajniške knjige in računsko prilogo. Vsa izplačila izvrši po kontrastnacijah predsednika in tajnika. On pripravlja proračun za delovni program in za posamezna razdobja.

15. Na vsakem plenarnem občnem zboru se določita dva revizorja. Blagajno je treba kontrolirati najmanj dvakrat na leto. Na

sklepem občnem zboru predlagata revizorja absolutorij odstopajočemu prireditvenemu odboru.

16. Prirediteljski odbor in plenum okrajnega prosvetnega odbora moreta sklepati, ako je navzoča vsaj polovica članstva. Ako ni sklepna ob napovedani uri, ima pravico sklepati ob vsaki udeležbi pol ure kasneje.

17. Odloča se z nadpolovično večino glasov. V primeru enakosti glasov za kak predlog odločuje predsednik. Ako se glasuje z listki, se ob enakosti glasov glasovanje razveljavi.

18. O vsem stvarnem premoženju se vodi inventarni seznam. Prirastke inventarja je javiti vselej ob zaključku upravnega leta ministrstvu prosvete. Pri izmeni prireditvenega odbora je prepis inventarnega seznama poslati ministrstvu prosvete.

19. Ako je s pripadajočimi inštrukcijami in določbami določena obveznost javiti ministrstvu prosvete izvoljene funkcionarje, je to zadevo rešiti najkasneje tekom enega tedna po izvršenih volitvah. Vselej pa je obvezno poročati ime predsednika in tajnika, točen naslov knjižničarja in kinematografskega referenta, ker mora njihovo imenovanje odobriti oziroma neodobriti ministrstvo prosvete. Ob enem je javiti tekom enega tedna naslov predsednika in tajnika, oziroma sprejemnika poštne pošiljke pripadajočemu poštному uradu.

20. Prošnje za podporo podpisujejo čitljivi predsednik, tajnik in blagajnik s polnimi imeni, navedejo pa naj tudi svoj državljanski poklic, točen naslov in pripadajoči poštni urad.

21. Podeljevati podpore drugim korporacijam, ki niso navedene v delovnem programu, odobrenem po ministrstvu prosvete, je dovoljeno le po predhodnem odobrenju ministrstva prosvete.